

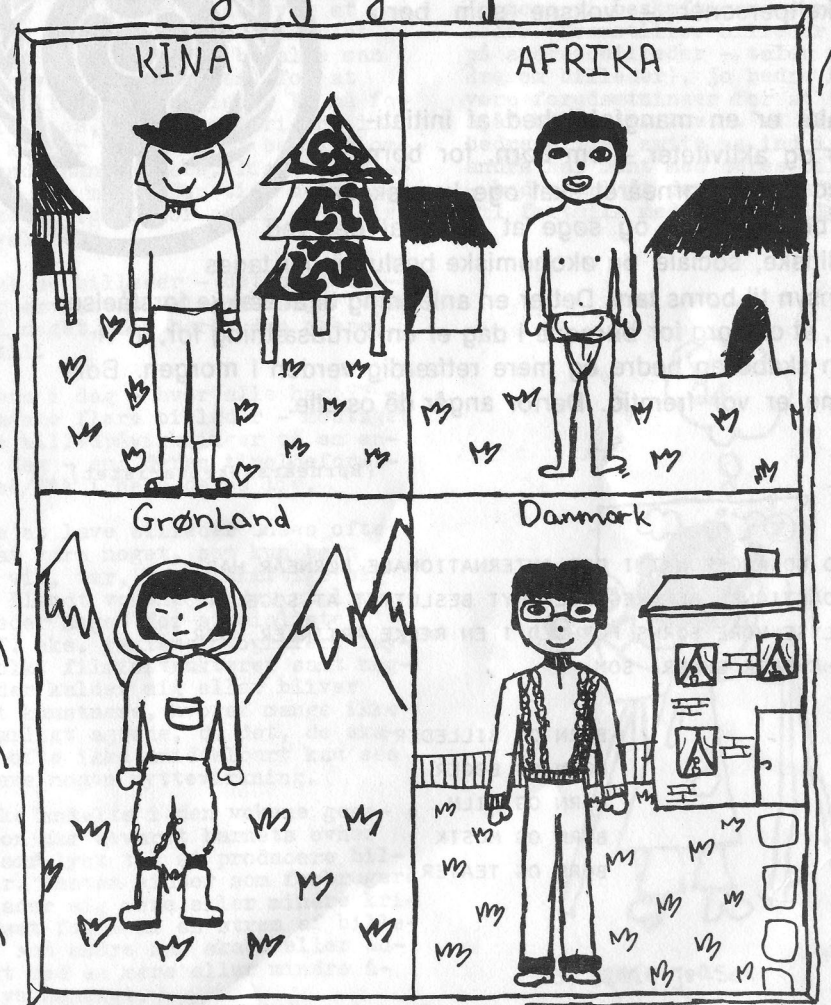
BREGNBJERGNYT

Nr. 3

Marts 1979

10. årg.

Bregnbjerg. nyt. 1979.

Børneår 1979

BARNETS ÅR

Den 21. december 1976 vedtog FNs 31. generalforsamling en resolution, der proklamerer 1979 som Internationalt Børneår. Hermed opfordrer FN alverdens lande, rige som fattige, til at arbejde for en forbedring af børns vilkår både nationalt og internationalt. Opfordringen er rettet til alle - organisationer, institutioner, foreninger, lovgivere og enkeltpersoner - voksne som børn.

Målet er en mangfoldighed af initiativer og aktiviteter - om børn, for børn, med børn. Børneåret skal øge kendskabet til børns behov og søge at sikre, at der ved politiske, sociale og økonomiske beslutninger tages hensyn til børns tarv. Det er en anledning til at vække forståelse for, at omsorg for børnene i dag er en forudsætning for, at vi kan skabe en bedre og mere retfærdig verden i morgen. Børnene er vor fremtid. Derfor angår de os alle.

(Børneårssekretariatet)

MED UDGANGSPUNKT I DET INTERNATIONALE BØRNEÅR HAR REDAKTIONEN AF BREGNBJERGNYT BESLUTTET AT SØGE AT BELYSE VORE BØRNS FORHOLD I EN RÆKKE ARTIKLER, DER BEHANDLER EMNER, SOM

BØRN OG BILLEDER
BØRN OG BØGER
BØRN OG FILM
BØRN OG MUSIK
BØRN OG TEATER

Børn og billeder

Billeder er en vigtig del af vor tilværelse. Vi er omgivet af billeder. Vi ser billeder overalt - tegneserier - ugeblade - aviser - film - TV. Billeder præger vor hverdag. Vi påvirkes hver dag af billeder, vi ser.

Sådan har det ikke altid været. Før bogtrykkerkunsten og senere fotografiet blev opfundet, var det en sag for velhavere at eje billeder. Og at lave billeder var et anerkendt håndværk. Ønskede man et portræt af sine børn, betalte man en håndværker (kunstner) for at fremstille dette billede. Vi må forestille os, at kalkmalerierne i vore kirker er lavet af betalte omrejsende håndværkere. Disse kalkmalerier var måske den tids menneskers eneste mulighed for at få en billedoplevelse.

Det at se billeder - dette at billede er blevet "allemandseje" - er altså noget, der hører den nyere tid til.

Og børn i dag - hvor alle har TV - ser måske flere billeder - modtager flere billedpåvirkninger på en enkelt dag - end deres tipoldeforældre så/fik i hele deres liv.

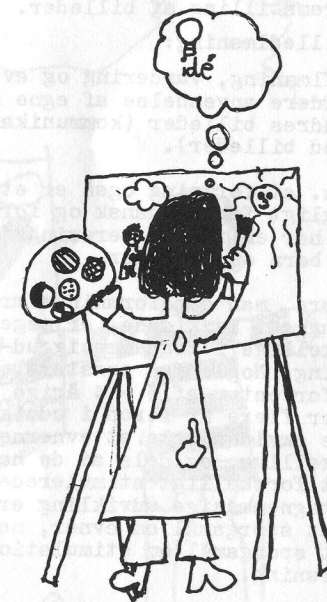
Dette at lave billeder anses ofte for at være noget, som kun børn kan, vil, tør, bør beskæftige sig med. Blandt voksne er det at lave billeder noget for specialister som f. eks. reklamefotografer, layoutfolk, filminstruktører samt nogle, der kalder sig eller bliver kaldt kunstnere, hvoraf mange ikke er særligt agtede, da det, de skaber, ofte ikke umiddelbart kan ses at have nogen nyttevirkning.

Ganske enkelte i den voksne generation har bevaret barnets evner og især lyst til at producere billeder. Resten sidder som forbrugere og lader sig mere eller mindre kritikløst fodre af en strøm af billeder, som andre har skabt eller udvalgt med en mere eller mindre åbenlys hensigt.

Også børnene i deres mest billedskabende perioder er mere forbrugere af andres billeder end selvproducenter. Det er derfor vigtigt, at vi - og især børnene lærer noget

om at se på billeder
om at forstå billeder
om at læse billeder
om at udtrykke sig med billeder.

Jo mere vi beskæftiger os med billeder (fremstiller billeder - ser på andres billeder - taler med andre om billeder), jo bedre bliver vore forudsætninger for at "forstå" billeder. D.v.s. vi bliver bedre til at sætte os ind i, hvad andre har ment med deres billeder - bedre til at forstå, hvad andre vil fortælle med deres billeder.

Susanne Jensen 3.2

Ligesom vi ikke kan lære at læse uden at kende til bogstaver og ord-billeder og har vanskeligt ved at sætte os ind i fremmed musik, fordi vi f. eks. ikke kender tonearterne - så er det en af forudsætningerne for at kunne forstå og opleve billeder, at vi kender de virkemidler (symboler m. m.), der anvendes i billeder.

Børn og billeder er på flere måder noget, der har med skolen at gøre. Med den nye skolelov er billedet noget, der skal undervises i og om i dansk og formning.

"Dansk" er ikke kun en skreven tekst, men enhver henvendelse - altså også et billede. Det forventes, at man i danskundervisningen kommer ind på "både skrevne og talte ordtekster samt lyd-lige og billedlige forløb".

Og i læseplanen for Vojens kommune står der om formning:

Undervisningen omfatter

A. Billedformning:

Fremstilling af billeder.

B. Billedlæsning:

Aflæsning, vurdering og evt. videre anvendelse af egne og andres billeder (kommunikation med billeder).

D.v.s. at formning også er et sprogligt fag, og formning har en fælles berøringsflade - børn og billeder.

De børn, man som formningslærer modtager i 1. klasse, er meget forskellige i tegnemæssig udvikling. Nogle kan præstere, hvad man forventer af 3 - 4 årige - andre er flere år forud i udvikling. Dette skyldes dels, at evnerne er forskellige, og dels at de har været forskelligt stimulerede. Den tegnemæssige udvikling er ikke kun et spørgsmål om evner, men også et spørgsmål om stimulation/undervisning.

Det er nu lærerens opgave at undervise disse elever, så de hver især udvikler deres billedsproglige evner bedst muligt. Med at undervise

HENRIETTE Larsen 3a

menes - hele tiden at stille eleverne opgaver, udfordringer, løsningsmuligheder - så de ud fra deres evnemæssige baggrund og forestillingsverden kan udvikle deres billedmæssige kundskaber.

I formningens formålsparagraf står, at vi gerne skulle nå til, at eleverne tilegner sig færdigheder, "der kan være af værdi for dem også i deres fritid", samt "at eleverne udvider deres forståelse af billedmæssige udtryksformer og dermed deres muligheder for selvstændigt at vurdere dem."

Råder folkeskolen så over de nødvendige midler til at undervise børn i og om billeder, som skoleloven lægger op til? 1) Har vi tid? 2) Har vi plads? 3) Har vi penge? 4) Er vi dygtige nok?

ad 1) Undervisningsministeriets undervisningsvejledning for formning omtaler et sammenhængende undervisningsforløb fra 1. til 10. klasse. Skoleloven giver mulighed for at undervise i formning på alle klassetrin.

På mange skoler (også Bregnbjergskolen) må der ikke undervises i formning i 6. og 7. klasse.

I 8. - 10. klasse er formning et valgfag. Her - et fag i trængsel.

ad 2) En undersøgelse i Ribe amt viser, at mange skoler har for ringe lokaleforhold.

På Bregnbjergskolen har lokalerne fra starten været for små, og mangel på opslagstavler gør undervisning i billedaflæsning illusorisk.

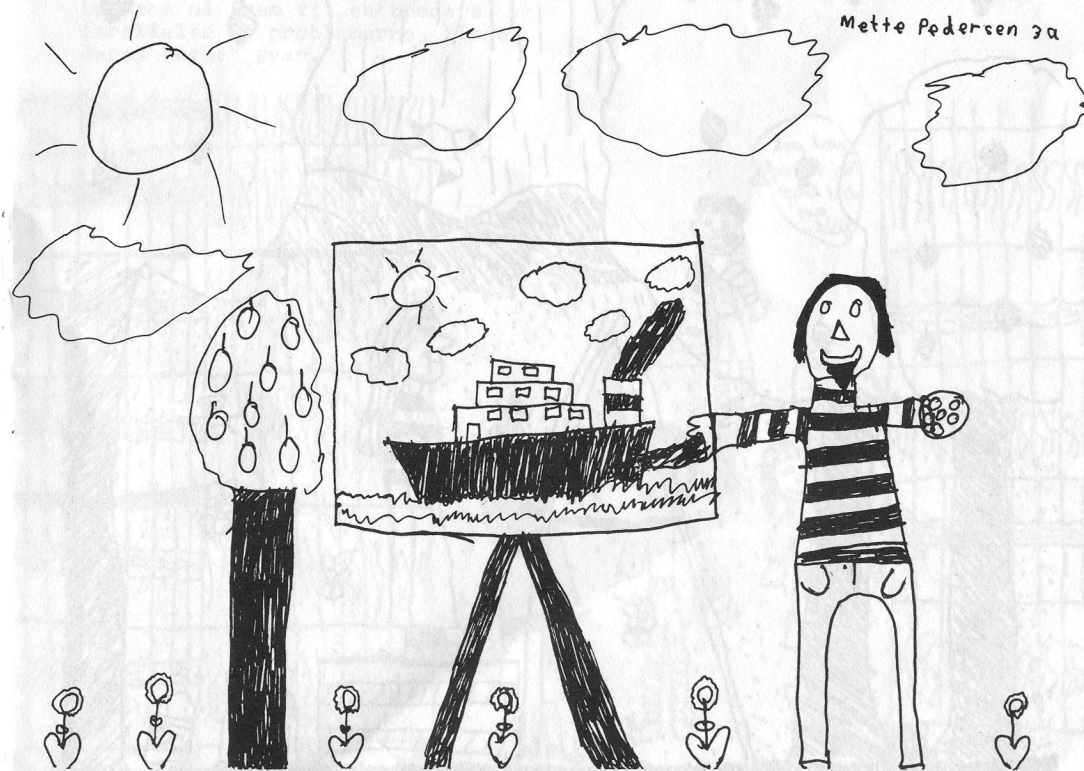
ad 3) Forbruget i kr./elev er meget forskelligt og afhænger af aktivitetsniveauet. Undervisningens kvalitet afhænger ikke kun af farvens og papirets kvalitet.

ad 4) En undersøgelse i Ribe amt viser, at de fleste lærere kun underviser i faget i få år, og at mange ingen egentlig formningsuddannelse har.

I forbindelse med det internationale børneår er der blevet taget en række initiativer med tilknytning til emnet: Børn og Billeder. D.S.B. har i samarbejde med skoler afholdt en plakatkonkurrence, som mange børn har deltaget i. Noget af resultatet kan ses i D.S.B.'s kalender for 1979. Bregnbjergskolen har sammen med 27 andre skoler deltaget i en udstilling på Louisiana i Humlebæk. En udstilling om og for børn.

Til daglig er vi på Bregnbjergskolen ikke så aktivt billedskabende, som vi kunne være. Dog bruger vi altid skolefesterne til at få så mange som muligt til at deltage i udsmykningsopgaver og kulissefremstilling.

Flere klasser hænger billeder op ved og i deres klasselokale. Og en enkelt gang har vi set, at en gruppe elever (6. klasse) havde vilje, energi og mod til at gå i gang med en vægudsmykning på tandlægegangen.

Mette Pedersen 3a

Når vi af og til hører om, at børn har været aktivt billedskabende, som f. eks. udsmykning af en byggeplads eller tegning af motiver til et julemærke, er det næsten altid sket i samarbejde med eller på initiativ af skoler. Skolen har her stadig en opgave at løse, en opgave, der ikke tages op på anden måde.

Jeg finder det væsentligt, at skolen - i en tid hvor mange børn sidder som passive forbrugere af eller tilskuere til andres "kunst" - har mulighed for at aktivisere børnene til selv at beskæftige sig med kreative aktiviteter - til selv at producere.

Jørn Benn

Børn og bøger

Børnene er vor fremtid. - Men hvad er børnenes fremtid? Hvor kan børnene søge svar på de mange spørgsmål, de har? Selvfølgelig hos forældre og andre voksne, hos andre børn, på skolen, i foreningen, i klubben, og hvor de nu færdes. Men også i bogen. Den kan give svar på mangt og meget, som kan undre og optage børnene.

Det ville være så enkelt, hvis der blot fandtes en eneste bog i hele verden. Hvor let kunne børnene da ikke finde svar på deres spørgsmål. Men der findes mange, og der er meget stor forskel på "svarene" i dem. Derfor er det vigtigt, at børn læser så mange bøger som muligt, så de får øvelse i at læse med forståelse og kritisk sans. Kun derigennem kan børnene nå frem til en bredere forståelse af problemerne, finde deres "egne" svar.

Den alsidighed, den mangfoldighed af muligheder, der præger bøgernes verden, er heldigvis kun den halve sandhed, er kun et af "svarene". For børn bruger så sandelig da også bøger til andet end lige netop at søge oplysninger, at danne sig en mening. Børn læser først og fremmest vel nok for underholdningens skyld. De lægger stor vægt på, at der er et aktivt handlingsforløb i bogen. Desuden skal det helst være skildret på en spændende, sjov eller fantasifuld måde, for at interessen kan fastholdes. Det rigtige ordvalg spiller også en stor rolle. Er disse faktorer til stede, ja, så er det en god bog. Så bliver den anbefalet til kammeraterne, fordi den har givet en oplevelse.

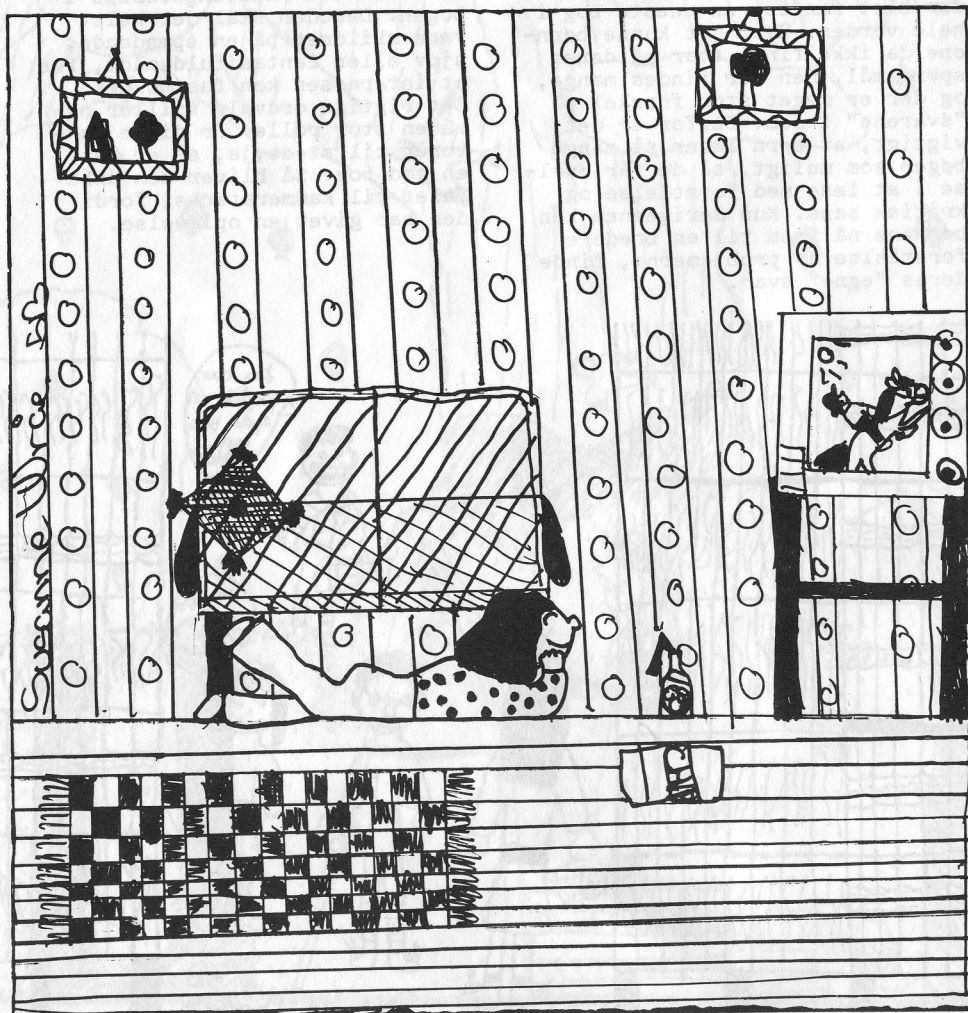
Desværre findes der verden over mange børn, der ikke har mulighed for at finde deres "svar", for at søge deres oplevelser i bøgerne. Dels findes der endnu mange udviklingsområder, hvor kun de færreste lærer at læse, dels hersker der også bogfattigdom mange steder.

Lykkeligvis er børnene på Bregnbjergskolen i stand til at drage udbytte af bøgernes mange tilbud. De går på en skole, hvor der er mange bøger, og de bruger dem da også flittigt. Der er ca. 700 elever på skolen, og det år-

lige udlån via skolebiblioteket ligger på ca. 20.000 bøger. Der-til kommer, hvad der læses af taskebøger og klassesæt, bøger hjemmefra og fra folkebiblioteket.

Der bruges mange penge i Danmark. Der bruges mange penge på bøger. Der bruges mange penge på børnebøger. Der investeres - i børnene - i vor fremtid.

Bent Knudsen

Børn og film

I forbindelse med det af FN dekreterede børnear finder jeg det af stor betydning at se på de forskellige impulser, som direkte eller indirekte er med til at være menings- og holdningsdannende hos børn og unge, og samtidig vurdere betydningen af de medier - hvortil jeg bl.a. regner film som hørende - som anvendes i positiv eller negativ retning.

For at komme så tæt på børns egen oplevelse i forbindelse med biografbesøg eller ved at se spillefilm i TV har jeg som arbejdsgrundlag indhentet oplysninger fra en begrænset del af Bregnbjergskolens 8. årgang, hvoraf kan udtrages, at børn selv oplever det at se en spillefilm som en ren og skær underholdende foreteelse. Man ønsker ikke på det klassetrin at blive belæst med dagligdags problemer, som reportagefilmen ofte har som "rød tråd", men fordrer på lærredet en tilstand bestående af en del romantik, men også indslag, som kan appellere til og stimulere fantasien. Dette sidstnævnte er allerede velkendt på et tidligt stadium af barnets liv, idet mange forældre kender børns forkærlighed for tegnefilm og småindslag af fabulerende art: Altså i begge tilfælde filmindslag, som udpræget aktiverer barnets fantasi-verden og ofte bevæger tankerne ud på et plan, hvor alt for mange mennesker i "den voksne verden" desværre kun har betragtninger som "pjat" og "fjollerier" til overs.

Ud fra dette voksne synspunkt føler mange børn så, at fantasien skal have en drejning i retning af noget virkelighedsnært, og her har filmindustrien efterhånden i en årrække ment, at denne virkelighedsgørelse bedst opnås gennem science fiction genren, hvilken også af en stor gruppe

børn og unge betragtes som den filmtype, man holder mest af. Genren har en snert af viden-skab - altså noget meget virkelighedsnært i det 20. århundrede - men samtidig er filmen som type så behageligt uafhængig af tid og sted, idet "det er meget svært at spå om fremtiden", hvorfor fantasien her får fri udfoldelse.

Desværre er det unge, danske filmpublikum for en stor parts vedkommende ret ensidigt overladt til indtryk fra udenlandske filmproduktioner, hvilket må betragtes som en ulempe i forbindelse med danske kulturindtryk, og selv om der fra den danske stats side er en ret omfattende økonomisk støtte til såkaldte kulturelle film, må årsagen til ovennævnte faktum nok søges i produktionsprisen af en spillefilm, som normalt rangerer omkring 2 mill. kroner. Som følge deraf er det nødvendigt med et meget stort publikum, hvilket automatisk begrænser antallet af nyindspilninger.

Der er ingen tvivl om, at børn og unge betragter filmmediet som noget dejligt og let tilgængeligt, hvorfor de gerne op søger det, men dette forhold forpligter også filmproducenten til at anvende sit redskab med omtanke og i nogle tilfælde lade kvantitet vige for kvalitet.

På Bregnbjergskolen har man søgt - gennem årene - at give børn mulighed for at udtrykke sig gennem produktion af film, idet orienteringsundervisningen i flere tilfælde har haft film som delemne. Ydermere har vi i indeværende år også et tilvalgs- hold i filmkundskab på 10. klas- setrin, hvor eleverne ud over at lave film også får mulighed for at analysere forskellige film- genrer og -typer.

Sven Møller

Børn og musik

Børn og unge lever i en verden stopfodret med musik, en verden, der sender alskens musik i hovedet på dem, bare de trykker på nogle knapper.

En hel, verdensomspændende industri er konstant på tærne for at fylde børnenes verden med den sidste nye mode inden for popkulturen. Man maser sig ind på dem for at tvinge dem ind i et forbrug af musik og hvad dertil hører: bånd, plader, koncerter, plakater, fan-klubber, T-shirts, pop-magasiner, film..... Efter mit skøn et groft misbrug af børn. Dette har dog ikke været i stand til helt at kvæle børnenes lyst til at musicere aktivt i stedet for blot at modtage musikken passivt som baggrundsstøj.

I Danmark har statsmagten - assisteret af kommunerne - nu så småt sat penge bagved anstrengelserne for at forhindre børnene i at synke inaktivt hen, ramt af dåsemusikkens knock-out.

For det er jo vigtigt, at den aktive musiceren overlever. Det er vigtigt, at mennesker finder ud af - og dette gælder naturligvis ikke kun for musikken -, at der ligger store oplevelser gemt i at dyrke noget, der henvender sig til sindet.

Og dette "fund" skal gøres i barneårene. I dette land er det aktive musikliv - efter en nedgangsperiode - atter begyndt for alvor at pible frem over det hele.

Blandt de kontante forsøg på at støtte musikken - og sangen - er oprettelsen af de kommunale eller private musikskoler, der i de sidste år er blevet til i mængder, sandsynligvis fordi man enten har indset, at pengene på længere sigt er godt givet ud, eller fordi man har syntes, at "so ein Ding müssen wir auch haben".

Endvidere er skolekoncerterne - dvs. koncerter med f.eks. symfoniorkestre eller dele heraf - blevet lagt i faste (og større) rammer og forbedret betydeligt i retning af at kunne få børnene i tale, hvor de foregående års koncerter ind i mellem nok kunne forekomme børnene at være noget "støvede" og uvedkommende.

Her i Vojens kommune har vi siden 1974 haft en kommunal musikskole, der p.t. har et elevtal på knap 300. Skolens økonomi er baseret på, at elevernes betalinger dækker 1/3 af de totale udgifter, medens kommunen dækker de resterende 2/3.

På Bregnbjergskolen har vi i ca. en halv snes år haft to kor, Bregnbjergkoret og Skolekoret, der begge er gratis tilbud til interesserede elever fra 3.-lo. kl.

Desuden har skolen siden 1970 haft et mindre blæseorkester, besat med messingblæsere og træblæsere. Orkestret, der kaldes "Bregnbjergblæserne", er - som korene - et gratis tilbud til interesserede fra 4./5.-lo. kl.

Børn og teater

Målet med et børneår er en mangfoldighed af initiativer og aktiviteter

OM BØRN
FOR BØRN
MED BØRN

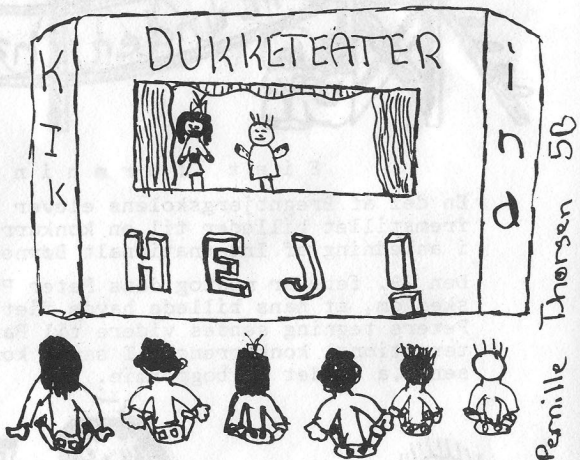
Blandt alle disse initiativer og aktiviteter indtager børneteateret en fremtrædende plads.

Ved siden af det talte, skrevne og læste, som er den dagligdag, der for det meste omgiver børnene, kan dramatikken komme ind på en række problemer på en sådan måde, at man gider beskæftige sig med dem. Ved at blive konfronteret med en række problemer i en dramatisk form har man et godt udgangspunkt for en debat om disse ting. Problemerne skal ikke løses af teatret, men af den enkelte gennem samarbejde med kammeraterne og lærerne.

Men teatret er andet end problemstillinger. Teatret er også fest, glæde, sjov og morsomme situationer. Teatret bør være en oplevelse ved siden af de mange andre oplevelser i hverdagen. På denne baggrund blev der nedsat et børneteaterudvalg i Vojens kommune med repræsentanter fra bl.a. børnehaver og skoler. Børneteater kan dog ikke arrangeres uden penge. Og netop i det internationale børneår lykkedes det at overbevise de kommunale myndigheder om, at der burde være mere teater for børn i vor kommune, og de bevilgede 45.000 kr. til dette formål.

Den første forestilling blev en stor succes! For over 400 interesserede i alderen 14-18 år blev "ANNE FRANKS DAGBOG" opført.

Det er et stykke, som taler til os alle om de menneskelige problemer, som jøderne stod over for under 2. verdenskrig, om de menneskerettigheder, som stadigvæk i 1979 bliver overtrådt flere steder i verden.

Som tidligere nævnt er teater også fest og sjov. Det skal der også være i Vojens, og efter sommerferien vender vi tilbage med teater for de mindre børn.

En hel uge vil der blive spillet børneteater morgen, middag og aften. Det er endnu for tidligt at røbe enkeltheder, men I kan roligt begynde at glæde jer til slutningen af august.

Men børneteater kan også være andet end professionelt teater. Mange børn elsker at spille teater.

Lige fra 3-års alderen og langt op i skoleforløbet kan man se børn bruge dramatiske hjælpemidler.

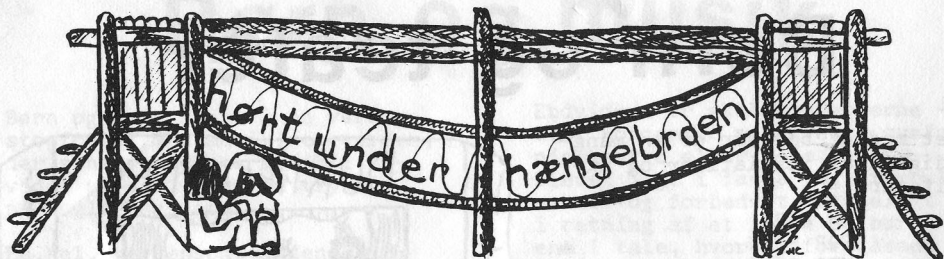
På Bregnbjergskolen opføres hvert år en skolekomedie som et led i skolefesten.

Der lærer børnene, som medvirker, samarbejde - fællesskab og kammeratskab på en helt anden måde end i dagligdagen, og de føler glæden ved at optræde for andre.

Her har børneteateret også en mission.

Prøv selv at spille teater!!!

Kai W. Knudsen.

F i n t f o r m n i n g s r e s u l t a t

En del af Bregnbjergskolens elever har i nogle formningstimer fremstillet billeder til en konkurrence udskrevet af Samvirke i anledning af Internationalt Børneår.

Den 23. februar modtog Jens Peter Petersen 4.b et brev med besked om, at hans billede havde fået 2. præmien på 500 kr. Jens Peters tegning sendes videre til Paris for at være med i en international konkurrence. I samme konkurrence har Anette Rasmussen 2.a vundet en bogpræmie.

I begyndelsen af januar 1979 modtog skolens elever følgende invitation:

Næste nummer af Bregnbjergnyt har som hovedtema

INTERNATIONALT BØRNEÅR 1979

Bladets forside skal passe til dets indhold, så derfor opfordres du til at lave et billede. Det bedste forslag vil blive brugt som forside til næste nummer af Bregnbjergnyt.

Inden du går i gang med opgaven, skal du have nogle retningslinjer for fremstillingen af dit billede

Redaktionen vil gerne rette en tak til de mange børn, der har deltaget i konkurrencen. Der var indsendt et stort antal fine tegninger og fotografier.

Forsidebilledet er tegnet af Ann Bang Andersen fra 5.a og belønnet med en god æske farver. Desuden har Susanne Jensen 3.a og Ulla Christensen 5.b fået deres tegninger præmieret.

I øvrigt er der i forhallen ved E-fløjen i disse dage arrangeret en udstilling af nogle af de indkomne billeder.